

Sverigedemokraterna och Järnrörsskandalen

- En studie i SD-väljarans beteende i samband med skandaler och negativ publicitet

1.0 Inledning - populism och järnrör	1
1.1 Syfte & frågeställning	1
1.2 Metod och Material	2
1.2.1 Disposition	2
1.2.2 Statistiskt material	2
1.2.3 Intervjuer	2
1.2.4 Teoretiskt ramverk	3
1.2.5 Centrala begrepp	3
2.0 Del I - Vilka är SD-väljarna? Vad karakteriserar dem? Och vilka skäl anger de för att inte lämna SD efter Järnrörsskandalen?	4
2.1 Vad karakteriserar SD-väljarna? - åsikter snarare än sociala förhållanden	4
2.2 Vilka skäl anger SD-väljarna för att inte lämna partiet efter Järnrörsskandalen?	5
2.3 DEL I - Sammanfattande Slutsatser	8
3.0 Del II - Varför anger SD-väljarna de skäl som de gör för att inte lämna SD efter Järnrörsskandalen?	9
3.1 Efterfrågebaserade teorier	9
3.2 Utbudsbaserade teorier	10
3.3 Populistiska partiets karakteriserande drag och attraktionskraft	10
3.4 SD och svensk media	12
3.5 DEL II - Sammanfattande slutsatser	13
4.0 Källförteckning	15
5.0 Bilaga	17

Abstract

This essay studies the subsident forces behind the recent success of the Swedish right-wing radical party, Sverigedemokraterna, by examining their supporters perception of, and reaction to, the negative publicity connected to a major scandal, Järnrörskandalen, which the party endured in the year of 2012.

The empirical evidence consists of statistics collected from reports by SOM-Instituttet and Svenska Statistiska Centralbyrån, and a series of interviews with supporters of Sverigedemokraterna.

The essay finds that, in accordance with Pippa Norris's Partisan de-alignment thesis, the de-polarization of the established parties and the increased volatility in the electorate are the chief factors that has enabled Sverigedemokraterna to become successful. Furthermore the essay finds that the supporters limited trust in media also plays a crucial part. However, the essay concludes that the above mentioned factors might not account for all of the party's support and that, in cases concerning socially marginalized supporters, socially based theories might give a more satisfying explanation.

Keywords: *partisan de-alignment, right-wing radical parties, political distrust, established democracies*

1.0 Inledning - populism och järnrör

De högerpopulistiska partiernas frammarsch i Europa är ämne för förundran och förfäran. Resultatet i EU-valet 2014 där högerradikala partier som UKIP i Storbritannien och Front National i Frankrike gjorde stora landvinningar, har lett till omfattande samhällsdebatter i hela Europa där man söker svar på hur man ska stoppa dessa partier. Frågan är känslig då partierna per definition har omfattande stöd från folket, och utgör således ett demokratiskt svårlöst dilemma (Euopaparlamentet, 2014).

Den Svenska demokratin var länge förskonad från högerradikala partiers frammarsch. Men i och med Sverigedemokraternas intåg i Riksdagen 2010, och deras framgångar i EU-valet 2014, får även föregångslandet Sverige ansluta sig till den växande skaran av välutvecklade europeiska länder i skamvrån (ibid).

Sverigedemokraterna driver många klassiskt populistiska frågor, främst minskad invandring och nej till EU. SD har genomlevt mycket negativ publicitet i media och partiets historia har kantats av skandaler. Detta till trots dubblade partiet sitt väljarstöd mellan valet 2006 och 2010. Partiet framhäver sig själva som ett alternativ till vänster- och högerblocken bland de svenska partierna (Sannerstedt, 2013, s. 59-60) (Holmberg, 2008, s. 159-160).

Med hänsyn till den betydande roll nationalism har spelat i Europas krigshärjade historia är de högerradikala partiernas frammarsch särskilt oroande. Följdaktligen har mycket tid och tankemöda ägnats av statsvetare åt att förstå orsaken bakom dessa partiers landvinningar. Tämmligen nedslagna av insikten att vi så att säga är sist på bollen, har vi ändå valt att ansluta oss till denna grupp forskare i hopp om att kunna bygga vidare på deras insikter och erfarenheter, för att förhoppningsvis kunna bidra till förståelsen kring vad som orsakar de högerradikalas framgångar.

I linje med ovanstående önskan attackerar den här uppsatsen problemet från en aningen oortodox infallsvinkel. Medan merparten av den befintliga litteraturen studerar de högerradikala väljarnas beteende utifrån kvantitativa undersökningar (Norris, 1998, 2005)(Holmberg, Sören 2008.)(Hay, Colin, 2007), så utgår denna uppsats istället från de högerradikala väljarnas beteende kopplat till en konkret företeelse: den, för partiet, synbarligen negativa publiciteten i samband med Järnrörsskandalen 2012. Genom att studera hur SD-väljarna resonerar kring händelsen och applicera befintliga teorier på resultatet hoppas vi kunna nå ökad förståelse om vilka krafter som är involverade i SD:s framgångar.

1.1 Syfte & frågeställning

Syftet med uppsatsen är att genom att applicera befintlig teori om högerradikala partier på SD-väljarnas beteende i samband med Järnrörsskandalen, förstå vilka teorier som är mest trolig och därigenom öka förståelsen för de bakomliggande faktorerna till högerradikala partiers framgång i allmänhet, och SD:s framgång i synnerhet. Frågeställningen är tvådelad och lyder:

i. Vad karaktäriserar SD-väljarna och vilka skäl anger de för att inte lämna partiet efter Järnrörsskandalen?

och

ii. Varför anger SD-väljarna de skäl som de gör för att inte lämna partiet efter Järnrörsskandalen?

1.2 Metod och Material

1.2.1 Disposition

Inledningsvis kommer vi försöka att, med hjälp av kvantitativa undersökningar, kartlägga karaktäriserande drag hos SD-väljarna. Resultatet kommer delvis användas för att bygga en empirisk grund inför analysdelen av uppsatsen, men framför allt som bakgrund för den kvalitativa undersökningen som därefter följer. Den kvalitativa undersökningen syftar till att, genom vägledning från den kvantitativa undersökningen, ge oss en bild av vilken perception av samhället SD-väljarna erhåller, hur de resonerar och varför de inte lämnade partiet i samband med Järnrörsskandalen.

Berikade av erfarenhet, kunskap och visdom från den första, huvudsakligen empiriskt grundade, delen av uppsatsen kommer vi därefter försöka förklara varför SD-väljarna gör som de gör och arrangera de karaktäriserande dragen efter vad som är orsak och vad som är verkan. För inspiration och vägledning redovisar och prövar vi här olika teorier i den befintliga litteraturen som berör ämnet.

Efter det relativt intensiva teoridominerade avsnittet följer, som sorbet efter biffen, ett kort och koncist avsnitt där vi knyter ihop säcken, redovisar våra slutsatser och besvarar frågeställningen.

1.2.2 Statistiskt material

Empiri kring SD-väljarnas karaktäriserande drag har vi hämtat i två rapporter från SOM-institutet samt en rapport kring åttapartivalet 2010. SOM-institutets rapporter är baserade på enkätundersökningar genomförda år 2006 och 2010, och behandlar demografiska, sociala och åsiktsmässiga karaktäriserande drag hos SD-väljarna. Rapporten kring åttapartivalet 2010 är resultatet av ett samarbete mellan SCB och SOM-institutet och behandlar riksdagsvalet 2010, valrörelsen och väljarbeteende. Rapporten bygger på statistik från undersökningar genomförda av SCB och SOM-institutet och studerar närmare väljarna, de politiska partierna samt medias roll i valet.

Vi inser att tidsspännet mellan undersökningarna (2006 och 2010), intervjuerna (2014) och skeendet vi studerar (den negativa publiciteten i samband med Järnrörsskandalen 2012) utgör ett validitetsproblem. Detta till trots är det vår mening att användningsområdet för de olika delarna av materialet i förhållande till varandra, samt uppsatsens huvudsakligen teorikonsumerande karaktär, tillsammans kraftigt förmildrar detta validitetsproblem.

1.2.3 Intervjuer

För att få ökad förståelse för hur SD-väljarna resonerar, vilken perception de har av samhället samt varför de inte lämnade partiet efter Järnrörsskandalen, har vi genomfört intervjuer med tre SD-väljare: Rade, Madeleine och Pontus. Varje intervju varade mellan en och två timmar och genomfördes i intervjupersonens hem, i en föreningslokal och över Skype. Då ingen av intervjupersonerna tillät att samtalet spelades in så har intervjutexterna som återfinns i bilagan baserats på anteckningar från intervjutillfället. Intervjutexterna har sedan godkänts av intervjupersonerna. Samtliga intervjupersoner förutom Rade valde att vara anonyma.

För att få en så representativ bild av gruppen SD-väljare som möjligt så har vi intervjuat personer med skilda åldrar, bakgrund, kön och sysselsättning:

Pontus är 32 år gammal och har en bakgrund som akademiker. Idag arbetar han som tjänsteman på en statlig myndighet i Malmö.

Rade är 55 år gammal och är egenföretagare. Han invandrade till Sverige som 15-åring och har en bakgrund med flera års universitetsstudier och statlig tjänsteman där han arbetat med arbetslösa och integrationsprojekt.

Madeleine är 25 år gammal och studerar handelsrätt vid Lunds universitet.

Vi är medvetna om att urvalets begränsade population innebär ett rehabiliteringsproblem. Vi hoppas dock kunna åtgärda eller förmildra detta genom att ställa resultatet från intervjuerna mot resultatet från de kvantitativa undersökningarna. Om resultatet från intervjuerna i hög grad stämmer överens med resultatet från de kvantitativa undersökningarna förefaller informationen trovärdig.

Tyvärr har vi inte lyckats få tag på någon lågutbildad eller någon arbetslös SD-väljare. Detta till trots menar vi, med hänsyn till ovanstående faktorer och syftet med undersökningen, att urvalet på ett tillfredsställande sätt representerar SD-väljarna som grupp.

1.2.4 Teoretiskt ramverk

I byggandet av vårt teoretiska ramverk kring väljarbeteende och högerradikala partier har vi utgått från Pippa Norris *Critical citizens global support for democratic governance* och *The 'new cleavage' thesis and the social basis of radical support*, Colin Hays *Why we hate politics*, samt Joakim Ekman och Jonas Lindes *Politik, protest, populism - deltagande på nya villkor*. Från ovan nämnda verk har vi hämtat såväl inspiration som konkreta teorier utifrån vilka vi attackerat pusslet i frågeställningen.

Till grund för teorin och, till viss del, empirin kring sampelet mellan Sverigedemokraterna och media ligger Björn Hägers bok *Problempartiet - mediernas villrådighet kring SD valet 2010*. Generell teori kring media och medialisering har vi hämtat från Walter Lippmans *Public opinion*.

1.2.5 Centrala begrepp

SD-väljare: En svensk medborgare som under perioden 2006 till 2014 någon gång röstat på Sverigedemokraterna i ett riksdagsval eller EU-val.

Sverigedemokraterna (SD): Ett svenskt parti som driver många klassiskt populistiska frågor, främst minskad invandring och nej till EU. SD har genomlevt mycket negativ publicitet i media och partiets historia har kantats av regelbundna skandaler. Detta till trots dubblade partiet sitt väljarstöd mellan valet 2006 och 2010. Partiet framhäver sig själva som ett alternativ till vänster- och högerblocken i bland de svenska partierna (Sannerstedt, 2013. s. 59-60) (Holmberg, 2008. s. 159-160).

Det demokratiska uppdraget: Medias uppgift att förse medborgarna med information som de fritt och självständigt kan ta ställning till, att övervaka och granska de styrande och inflytelserika i samhället och att informera om opinion och låta åsikter komma till tals.

Government performance: Medborgarens perception av hur väl staten presterar i förhållande till medborgarens förväntningar.

Partisan de-alignment (väljarvolatilitet): Företeelsen att väljarna i mindre utsträckning än förr röstar på samma parti flera gånger om. Tidigare har valet av parti varit starkt förknippat med socioekonomiska faktorer, men samtida väljare tenderar att vara mer illojala mot de politiska partierna.

2.0 Del I - Vilka är SD-väljarna? Vad karakteriserar dem? Och vilka skäl anger de för att inte lämna SD efter Järnrörsskandalen?

2.1 Vad karakteriserar SD-väljarna? - åsikter snarare än sociala förhållanden

De tydligast överrepresenterade demografiska och socioekonomiska grupperna bland SD-väljarna är unga, män och de som tillhör arbetarklassen. Även om överrepresentationen är signifikant så är det svårt att mejsla ut någon tydlig profil för den typiske SD-väljaren ifrån materialet. SD-väljarna förefaller inte vara en socialt marginaliserad grupp så tillvida att arbetslösa och sjukskrivna inte är direkt överrepresenterade. Inget tydligt mönster finns heller att finna i SD-väljarnas livssituation (Sannerstedt, 2013 s. 60-66).

Generellt sett placerar sig SD-väljarna i mitten av höger-vänster-skalan. Närmast SD-väljarna står Centerpartiets och Folkpartiets väljare. SD-väljare som uppger att de kommer från ett arbetarhem tenderar att vara aningen mer vänster i de sakpolitiska frågorna, medans SD-väljare från tjänstehem eller akademikerhem är aningen mer höger (ibid)(Holmberg, Sören. 2008 s. 164-166).

Överlag så har SD-väljarna en stark övertygelse om att partiet de röstar på är det bästa partiet, det tyckte 60% av de tillfrågade. Hos de övriga väljarna som röstar på andra partier är förtroendet för det egna partiet lägre, endast kring 40%(ibid). Vidare uppger SD-väljarna att de är nöjda med livet i samma utsträckning som övriga partiets väljare, de flesta svenska väljare är rätt nöjda med livet de lever (Sannerstedt, 2013 s. 72).

Hela 18% av SD-väljarna uppger att de har mycket lågt förtroende för politiker, och 11% uppger att de har ganska litet förtroende för politiker, vilket skiljer SD-väljarna från andra partiets väljare. Vidare är SD-väljarna också överrepresenterade bland de som är missnöjda med hur den svenska demokratin fungerar. 31% av SD-väljarna uppger att de inte alls är nöjda med hur den svenska demokratin fungerar, och 13% är inte särskilt nöjda. På samma spår är SD-väljarna övervägande negativa i sin perception av, och sin inställning mot, EU. SD-väljarna uppger överlag att de upplever att demokratin i EU fungerar dåligt, och att de har lågt förtroende för EU-politiker (ibid)(Holmberg, Sören, 2008 s. 160-164). SD-väljarna erhåller också ett relativt lågt förtroende för medmänniskor generellt och gentemot flyktingar i synnerhet. Vidare känner SD-väljare, i högre utsträckning än andra, oro inför framtiden. Framförallt oroar SD-väljarna sig för ökad brottslighet, nedskärningar i välfärden och sämre pensioner (Sannerstedt, 2013 s. 68-72). Inför valet 2010 menade även en relativt stor del av SD-väljarna att partiet missgynnades i media. (Holmberg, 2011 s. 19-20).

Sakfrågemässigt är SD-väljare helt eniga i att de är för minskad invandring och minskat inflytande från EU. Andra, för partiets väljare, karaktäristiska åsikter är att man är för lägre skatter och för spritförsäljning i vanliga butiker.

Undersökningarna vi har tagit del av återger en bild av att de karaktäriserande dragen hos SD-väljarna har förändrats sedan 2006. Gruppen är från ett socialt perspektiv inte i samma utsträckning homogen som den var tidigare och andelen välutbildade och hög- och medelinkomsttagare har ökat (Holmberg, 2008)(Sannerstedt, 2013).

2.1.1 SD-väljarnas om partiet

Samtliga intervjupersoner upplever att SD spelar en viktig roll i den svenska demokratin där de ställde sig mot det rådande politiska etablissemanget genom att ta tag i frågor som andra partier inte gör. De frågor som intervjupersonerna kände att partiet tar tag i är klassiska för populistpartier i Europa, som invandringsfrågor och anti-EU politik.

SD är inte rädda för att sticka ut hakan. Det finns många som uppmärksammar problemen men ingen vågar ta tag i det när de är tabubelagda. – Madeleine

Man tystar ner sina meningsmotståndare [...] för de vill diskutera en fråga, invandringsfrågan är ju ett exempel på något som blivit helt tabubelagt i det här landet. - Pontus

Idag står SD för saker som inte är politiskt korrekt i den vanliga världen [...] De rör om i grytan och får de andra partierna att vakna till liv och tänka efter. – Rade

Det finns en samlad bild av att SD vågar vara annorlunda från de etablerade partierna genom att ta tag i frågor som andra partier inte gör. Det är en av anledningarna till att intervjupersonerna väljer att rösta på partiet. Vidare så kände både Rade och Pontus att SD är ett parti som representerar "vanliga människor", eller "mannen på gatan", i bättre utsträckning än vad andra partier gör, detta eftersom partiet inte uppfattas vara lika institutionaliserade med skolade politiker. Samtliga intervjupersoner visade även stor tilltro för SD:s ledare, Jimmie Åkesson, till vilken man var mycket positivt inställd.

Han är otroligt kompetent och en väldigt bra företrädare för SD. Han är väl påläst och karismatisk också. Han bemöter all den extrema kritiken ... SD har vuxit upp med Jimmie, inte Jimmie med SD. Andra partiledare kommer och går men stöder för de partierna brukar stanna, fast jag tror SD hade fått det väldigt svårt utan Jimmie Åkesson. – Madeleine

Han verkar leva för politiken ju, och tycks vara påläst och så. Partiet behöver en röst som går hem hos folket och tydligen gör han det. Men det är också det enda namnet jag känner till [...] Alla behöver en stark ledare, försvinner han så måste han ersättas med någon som är lika stark och kan hålla flaggan uppe, hade han försvunnit så hade det säkert drabbat partiet. – Rade

Tror han är viktigare för sitt parti än andra [...] Sen är SD ett nytt parti, han har varit med sedan grunden och drar i trådarna för hur partiet ska fungera. Han är väldigt viktig för dem, jag vet inte om det finns någon lämplig kandidat att ta över från honom? – Pontus

Alla tre intervjupersonerna har gemensamt att de upplever Jimmie Åkesson som en kritisk byggsten av vad SD är och att partiet hade haft det svårt utan Jimmie Åkesson som partiledare. Rade nämner också att han inte ens känner till några andra namn inom partiet, och även om Pontus inte fick frågan så påpekar han att han inte kan se någon annan ersättare till Åkesson. Överlag så har alla tre personerna en inställning att Jimmie är i högsta grad identifierbar med vilket parti SD är.

2.2 Vilka skäl anger SD-väljarna för att inte lämna partiet efter

Järnrörskandalen?

Resultatet från intervjuerna med Madeleine, Pontus och Rade ger en relativt enhetlig bild av varför intervjupersonerna inte lämnade partiet efter Järnrörsskandalen. Återkommande i samtliga intervjuer är perceptionen att även politiker i andra partier betar sig lika illa, brist på alternativa partier att rösta på och perceptionen att media ger en felaktig/snedvriden/överdriven bild av SD i allmänhet, och Järnrörsskandalen i synnerhet. I styckena som följer kommer vi titta närmare på i vilken form ovanstående åsikter manifesterade sig.

2.2.1 SD-väljaren om politikerförakt: andra politiker betar sig lika illa

Under intervjuerna visade samtliga intervjupersoner prov på en viss nivå av politikerförakt. På frågan "hur ställer du dig till politiker?", svarade samtliga att de generellt sett var positivt inställda till politiker i den mening att de var hederliga individer som gjorde sitt bästa för att företräda sina

väljare. Madeleine, tillskillnad från Rade och Pontus, menade vidare att politiker för det mesta är välinformerade och kompetenta.

Jag vet inte om det är en särskilt positiv eller negativ inställning jag har. Jag upplever dem som väl påläst och insatta, fast de är väldigt ofta utsatta i media. Jag har en bild av dem som pålästa företrädare för det de tror på.
-Madeleine

Rade och Pontus å andra sidan gav uttryck för att många politiker har för lite yrkeslivserfarenhet och således var för verklighetsfrånvända.

Det finns ju skolpolitiker som inte har haft något seriöst jobb innan de gav sig in i politiken. De här skolade politikerna tror jag inte sitter på rätt erfarenhet för att fatta rätt beslut, de är ju mer lojala till partiet än frågorna.
- Pontus

Sammantaget menade samtliga intervjupersoner att de har ett högt förtroende för politikernas hederlighet, förmåga och intressen. Senare under intervjun lämnas dock utrymme för tvivel huruvida intervjupersonerna faktiskt har högt förtroende för politiker i de ovannämnda aspekterna. Ett exempel på ett svar där man kan deducera politikerförakts-tendenser hittar vi i intervjun med Madeleine när hon pratar om sin syn på Järnrörsskandalen:

[...] det är bara några enskilda personer som begår kriminella handlingar egentligen. Det finns nog likadana personer i andra partier, men de utesluts inte. SD tog ju ändå bestämda tag i samband med skandalen, det är positivt. - Madeleine

Här antar Madeleine att politiker i andra partier också begår kriminella eller olämpliga handlingar. Detta är ett antagande som någon med god tilltro till politiker inte borde göra. Ytterligare exempel på uttalanden som tyder på tendenser för politikerförakt återfinns i Pontus utläggning om hans inställning till politiker:

Jag tror på parlamentarismen och uppskattar att folk engagerar sig. Men det finns många som bara går på fina middagar och inte sätter sig in i frågor. - Pontus

Samtliga intervjuobjekt är överens om att politikernas åsiktsfrihet är starkt begränsad av partipolitiken, och att politikerna prioriterar partiets åsikter framför sina egna. Detta framkommer exempelvis i Rades utläggning om politiska partier:

Man kan inte ha olika åsikter i ett parti, har man en annorlunda åsikt så blir man utstött. Eftersom partiets linje är det som gäller så begränsas demokratin inom partiet när folk inte vågar säga vad de egentligen tycker. Det är rätt fantastiskt att folk klarar av att hålla igen och kanske till och med ljuga för att följa med sitt parti, det är inte bra alls. - Rade

Sammanfattningsvis ger samtliga intervjupersoner uttryck för visst politikerförakt. Enskilda politiker ses som okunniga, ohederliga eller direkt kriminella, andra politiker kan inte ge uttryck för sina egentliga åsikter på grund av partipiskan.

2.2.2 SD-väljarna om de-polariseringen av partierna: det finns inga andra partier att rösta på

Samtliga intervjupersoner uttryckte missnöje med de etablerade partierna. Framförallt var intervjupersonerna missnöjda med polariseringen av partierna och hur partierna i allt större grad ägnade sig åt att "fiska röster" istället för att faktiskt representera en samhällsgrupps politiska intressen. På frågan "Hur ställer du dig till politiska partier?" resonerade intervjupersonerna såhär:

Egentligen är jag rätt negativ. Att driva en och samma linje i alla olika frågor känns lite fel. Partierna är för trånga och ensidiga, de lyckas inte nå ut till medborgarna då. De kör bara på sin linje och sin mening, därför är de inte demokratiska för fem öre. - Rade

Det är ju ledningen som styr partierna, och de förväntar sig att medlemmarna ska hålla med i var och varenda fråga. Ställer man sig mot partiet så blir man utfrysad och straffad. Är man då med på valsedlar kan den platsen ryka om man sticker upp näsan för mycket. - Pontus

Man rör sig från det man en gång varit för att vinna stöd. Kanske är man rädd att ifall man har för extrema åsikter så får man inget stöd, och att möjligheten till påverkan ska minska. Partierna tummar på sina egna ideal och sin egen politik. Det är ju sällsynt att de som anses extrema vinner det större stödet hos väljarna. - Madeleine

Vidare menade samtliga intervjupersoner att polariseringen och "röstfiskandet" har lett till att de etablerade partierna inte längre adresserar de frågor som medborgarna faktiskt bryr sig om och att detta är en viktig anledning till att allt fler röstar på SD.

SD är inte rädda för att tag i de frågor som väljarna bryr sig om. Jag tror inte dom skiljer sig som organisation från andra partier riktigt. Det har ju hänt att partiledningen feget ur lite grann emellanåt och satt dit kommunpolitiker för att få sig själva att se bättre ut, det är lite feget. - Pontus

Sammanfattningsvis var samtliga intervjupersoner eniga i sin syn på de etablerade partierna och det partipolitiska systemet. Polariserings och "röstfiskande" har gjort de etablerade partierna oförmögna att representera medborgarna, och adressera de frågor som medborgarna faktiskt bryr sig om. Vidare menar Pontus, Madeleine och Rade att de etablerade partierna genom partipiskan hindrar politiker att faktiskt agera efter sina egna övertygelser och värderingar. Något som Rade beskriver som "dåligt" och "odemokratiskt".

2.2.3 SD-väljarna om media: medias bild av SD i allmänhet, och Järnrörskandalen i synnerhet är felaktig/snedvriden/överdriven/.

Intervjupersonerna fick svara på två frågor som gällde hur de uppfattade media i Sverige och hur de kände att SD skildras i media. Överlag så hade samtliga personer en negativ inställning till media. Det var återkommande i intervjuerna hur media generellt ses som "vänstervriden" och hur SD ständigt gestaltas i dåliga dager. Pontus och Rade visar misstro mot medias objektiva rapportering, vilket är tecken på att de är kritiska mediakonsumenter och har en misstänksam inställning till medias objektivitet.

De är mjåkiga, median är alldeles för vänstervriden idag. Skandaler förstoras upp alldeles för mycket. Om en representant från SD gör något fel så förstoras det upp, men om någon gör något litet fel i de andra partierna så skriver man knappt om det. - Pontus

Den är alldeles för vänsterorienterad [...]Den är snedvriden och inte alls objektiv. - Rade

Alla tre intervjupersoner upplevde att SD baktalas i massmedia, och att partiets ofta framställs som mer högerextremt än vad det egentligen är.

Det är en negativ bild som förmedlas av SD, som om partiet skulle utgöra ett hot mot den svenska demokratin. Man är alldeles för snabb att göra felaktiga liknelser med Hitler och andra världskriget, eller andra fall där politik gått riktigt snett. Det är ju inget som är förenligt med SD's politik överhuvudtaget. Media vill gärna göra hinder för att man ska kunna uttrycka sina demokratiska rättigheter. - Madeleine

Man kallar representanter för rasister och nazister och vill inte föra någon som helst dialog om det. Det är representanter från andra partier som gör detta, eller media, som partierna ju går i säng med. - Pontus

Oavsett vad de har gjort så skrivs det negativt om dem. Man letar efter fel likt en jakt. Jakten är större hos SD än hos Socialdemokraterna eller något annat parti. Media säger att SD är något farligt, att de är pro-fascister och att de som engagerar sig där är livsfarliga människor. Nej, de jagar efter fel hos SD till varje pris. Man vill

rapportera och slå på stort hos läsarna. Jag har aldrig läst något positivt om deras representanter, bara saker som kan skada partiet. Det är något drev inom pressen, hade pressen fått bestämma så hade inte partiet funnits. - Rade

Sammanfattningsvis kan vi styrka att alla tre personer har en negativ bild av i alla fall den politiska rapporteringen i svensk media. Den negativa inställningen till media gör att intervjupersonerna med större misstänksamhet läser nyheter om politik, särskilt när det gäller rapportering om SD eller dess representanter. Det finns också hos intervjupersonerna en gemensam bild av att politiken och demokratin får lida på grund av medias opartiskhet.

2.3 DEL I - Sammanfattande Slutsatser

Således kan vi fastslå att SD-väljare som grupp snarare karaktäriseras av gemensamma åsikter än sociala faktorer. De mest signifikanta av dessa karaktäriserande gemensamma åsikter är en positiv inställning till minskad invandring och en negativ inställning gentemot EU. Andra gemensamma åsikter bland SD:s väljare är att man är för lägre skatter och för avskaffandet av spritmonopolet. Vidare präglas SD:s väljare av ett relativt lågt förtroende gentemot andra människor i allmänhet, och politiker i synnerhet. På samma spår är SD väljare relativt missnöjda med hur den svenska demokratin fungerar. SD:s väljare är även relativt oroade för framtiden och är särskilt oroade över invandring, brottslighet, nedskärningar i välfärden och låga pensioner. Undersökningen från SCB visar också att SD-väljare upplever att partiet har missgynnats i media under valrörelsen 2010 och att de i större utsträckning än andra partiets väljare är övertygade om att deras parti är det bästa. Vidare kan vi också fastslå att SD som parti karaktäriseras av starkt ledarskap från Jimmie Åkesson, avståndstagande från andra de etablerade politiska partierna samt en alternativ perception av samhället.

Utifrån intervjuerna kan vi dra slutsatsen att SD-väljarnas fortsatta stöd för partiet efter Järnrörsskandalen huvudsakligen grundar sig i tre perceptioner: att andra politiker betar sig lika illa, att det inte finns något annat parti att rösta på och att medias rapportering av SD i allmänhet, och Järnrörsskandalen i synnerhet, är felaktig. Bilden som intervjupersonerna målar upp stöds av det statistiskt grundade materialet där SD-väljarna uppgav att SD missgynnas i media, missnöje med den svenska demokratin och misstro gentemot politiker.

Vi tolkar SD-väljarnas motivation till sitt fortsatta stöd för partiet som att SD som parti skiljer sig från de etablerade partierna så pass mycket, och på så många plan, så att den åsiktsrepresentativa uppoffringen blir så stor att effekten av den synbarligen negativa publiciteten i samband med Järnrörsskandalen blir intetgjord. Den låga tilltron för medias förmåga att på ett rättvist sätt skildra Järnrörsskandalen, i kombination med perceptionen att politiker i andra partier betar sig lika illa tar, för SD-väljaren, helt bort incitamentet att lämna partiet.

3.0 Del II - Varför anger SD-väljarna de skäl som de gör för att inte lämna SD efter Järnrörsskandalen?

I avsnittet som följer söker vi, med hjälp av litteratur som berör ämnet, kausalt sortera de olika kategoriserande dragen hos SD-väljarna och på så sätt förklara varför de resonerar som de gör. Inledningsvis kommer frågan, i linje med merparten av den befintliga litteraturen inom ämnet, att attackeras från ett utbudsperspektiv. Vi kommer alltså först behandla teorier som söker orsaken bland sociala faktorer. Därefter testas en alternativ infallsvinkel och prövas istället teorier som utgår från förändringar i det politiska systemet och väljarbeteende. Slutligen mynnar avsnittet ut i en sammanfattande slutsats där den mest troliga teorin redovisas.

3.1 Efterfrågebaserade teorier

3.1.1 Modern social cleavage

Modern Social cleavage-teorin föreslår att den bakomliggande faktorn för högerradikala partiers framgångar i Europa grundar sig i en social grupp som utgör en slags ny underklass i det globaliserade samhället. Dessa medborgare saknar förutsättningarna att ta del av de fördelar som frihandel, arbetsinvandring och mångkulturalism har att erbjuda och drabbas istället av minskade chanser till säker fast anställning, nedskärningar i välfärden och generell otrygghet. Traditionellt sett skulle dessa väljare vända sig till socialdemokratiska eller vänsterorienterade politiska partier. Men på grund av eroderingen av klasssamhället, individualiseringen av väljarkåren och minskad partiloyalitet från väljarna har dessa socialdemokratiska eller vänsterorienterade partier tvingats överge sin ideologiska grund och istället försöka fånga så många väljare som möjligt, så kallade "catch-all" metoder. Den nya underklassen står således utan representation och attraheras av de högerradikala partiernas enkla lösningar på den nya underklassen i det globaliserade samhällets problem (Norris, 2005 s. 4).

3.1.2 Socialt kapital

Socialt kapital är förtroende för medmänniskor i samhället. Materialet visar att SD-väljarna karaktäriseras av lågt socialt kapital, i synnerhet har man lågt förtroende gentemot invandrare. Sannolikt är att det låga förtroendet för medmänniskor hänger ihop med det låga förtroendet för invandrare vilket i sin tur leder till de karaktäriserande åsikterna om invandring och EU som präglar SD-väljarna och förklarar deras ihärdiga stöd för partiet (Newton, 1999 s. 185).

Litteraturen sammankopplar socialt kapital med interaktioner med andra människor, utbildning och hur bra det går för individen ifråga i samhället. Generellt sett så har människor som interagerar mycket med andra individer, har god utbildning och är "vinnare" i samhället högt socialt kapital. Medan mindre "lyckade" individer har lägre nivåer av socialt kapital (ibid).

3.1.2 Efterfrågeteorier: prövning mot det empiriska materialet och slutsatser

Både modern social cleavage-teorin och Socialt kapital-teorin erbjuder en tillfredställande förklaring till varför de SD-väljare som är socialt utsatta, arbetslösa och lågutbildade och passar in i "förlorar"-profilen tycker och röstar som de gör. Däremot ges ingen förklaring till varför de SD-väljare som inte passar in i förlorar-profilen röstar och tänker som de gör. Teorierna förklarar således bara en del av fenomenet. Följdaktligen måste vårt sökande efter svar fortsätta. Med hänsyn till bristen på karaktäriserande sociala faktorer bland gruppen SD-väljare så förefaller en utbudscentrerade förklaringsmodell mer lämplig.

3.2 Utbudsbaserade teorier

3.2.1 Partisan de-alignment

Partisan de-alignment-teorin förklarar de högerpopulistiska partiernas framgångar med att kombinationen av samtida väljares höga grad av volatilitet och de-polariseringen av de etablerade partierna har resulterat i att det inte längre finns någon koppling mellan val av parti och social status. Detta i sin tur möjliggör för högerradikala partier som SD att locka väljare från olika sociala grupper i samhället genom protest-politik, missnöje med den sittande regeringen, missnöje med de etablerade partierna eller genom plötsliga förändringar i opinionen. (Norris, 2005. s 6-10).

Teorin stöds i stor utsträckning av materialet. SD-väljarna saknar gemensamma sociala nämnare och karaktäriseras i stället av gemensamma åsikter, politiskt missnöje, lågt socialt kapital, lågt förtroende gentemot invandrare och lågt förtroende gentemot politiker. Även om teorins stämmer överens med materialet på ett tillfredsställande sätt, så är förklaringen bakom partiets relativt lojala väljare och hur ovannämnda bakomliggande faktorer till partiets framgångar har uppstått tämligen intetsägande.

3.3 Populistiska partiers karaktäriserande drag och attraktionskraft

I syfte att adressera partisan de-alignment-teorins bristande förklaringskraft i form av avsaknaden av några drivande faktorer bakom vad som faktiskt lockar väljare till högerradikala partier, behandlar följande avsnitt teorier kring de populistiska partiernas dragningskraft.

3.3.1 Anti-etablissemansposition

Populistiska partier intar ofta en motsatt positionering i förhållande till samhällets värden och normer, populistiska partier presenterar sig utifrån vad de är emot istället för vad de står för. Dominerande institutioner, maktbärande partier och de rådande ideologierna är vad som bestämmer motsatsförhållandet för populisterna. Det går att likna motsatsförhållandet med en samhälllig konflikt, där populisternas sida kännetecknas av det homogena och enade folket, och motståndarna av en sammanhållen, korrumperad och icke-responsiv elit (Jungar 2010, s. 211).

Populistiska partier är i regel inte antisystempartier i meningen att de står för en principiellt och ideologiskt grundad opposition till det demokratiska styrelseskicket. Snarare är populistiska partier väldigt lojala mot demokratins grundläggande principer, partierna deltar i parlamentariska val och eftersträvar att vinna politiska maktpositioner i representativa regeringar och församlingar. De är snarare antisystempartier i meningen att de skapar ett motsatsförhållande till det rådande politiska etablissemangen. Etablissemangen är inte nödvändigtvis bara politiker och partier, utan kan även vara akademiker och byråkrater. Den populistiska akören menar att etablissemangen har för stort inflytande i samhället och tar för lite hänsyn till hur vanligt folk tycker och tänker (Jungar 2010, s. 212).

Populistiska partier uppfattas ofta som bättre på att representera folkets vilja än de etablerade partierna. Detta baseras på en rad olika anledningar: de är inte del av något etablerat partipolitiskt maktblock; därför är de inte som något av de andra partierna, De framhåller skillnaden för att påvisa att de är mer representativa och mindre korrumperade eftersom deras trovärdighet ligger i att de står utanför etablissemangen (Jungar 2010, s. 212).

3.3.2 Konstruktion av ett homogent folk

Det finns, i populistiska partier, en drivande idé om att den politiska gemenskapen ska grundas ur ett enhetligt och homogent folk. Här skiljer sig populism från klass- och intressebaserade ideologier som istället har specifika socioekonomiska målgrupper. Konstruktionen av det enhetliga folket är tänkt att ställas i motsättning till den sammansvetsade politiska eliten eller andra folk och kulturer som uppfattas som hot mot det enhetliga folkets levnadsvillkor och traditioner (Jungar 2010, s. 213).

Definitionen av det enhetliga och homogena folket som det populistiska partiet försöker representera, formuleras som regel i motsats till någon annan, ofta etnisk, grupp i samhället. Detta sker typiskt genom att måla upp en bild av det egna folket som kännetecknas av en gemensam etnisk tillhörighet med delat språk, delad kultur och delad historia, och därefter visa på att detta homogena folk är hotat av en motsatssgruppen. Genom att peka ut en samhällsgrupp som ett kulturellt hot eller syndabock för samhällsproblem markeras det populistiska partiets anti-etablissemangsposition, då etablerade partier som regel är för ett mångkulturellt samhälle (Jungar 2010, s. 213-214).

3.3.3 Personaliserat ledarskap

Populistiska partier förknippas ofta med ett personcentrerat och karismatiskt ledarskap som skapar en direkt relation till medborgarna. Ledarens auktoritet och legitimitet är relaterad till dennes förmåga att förstå och representera "vanligt folk" eller den tysta majoriteten. Till skillnad från andra politiker som antingen är ute efter att tjäna gruppintressen eller sig själva, så är ledaren här representativ på ett mer folkligt sätt. Populistiska ledare framhäver sig gärna ha en närhet till sociala och kulturella vanor, en person med särskilda egenskaper samtidigt som denne är en av folket. Egenskaperna som den populistiska ledaren framhävs gärna i parallel med övriga politiker, ett gott privatliv eller framgångsrika affärer, som gör ledaren till en representativ person bättre lämpad att styra inom politiken (Jungar 2010, s. 215).

3.3.4 Svag institutionalisering

Personifieringens baksida är att populistiska partier förknippas med svagt institutionaliserade politiska partier. Partierna som organisationer brukar vara väldigt centraliserade, och kan liknas vid företagsliknande strukturer med svag demokratisk förankring. Det personberoende ledarskapet gör partierna mer benägna till snabba förändringar och sönderfall i samband med förändringar av ledarskapet inom partierna. Regeringsansvar och representation i parlament har dock fått populistiska partier att bli mer stabila och institutionaliserade om partiorganisationer. Det kvarstår trots det en påtaglig skillnad mellan populisternas krav på en förbättrad folkstyrelse och faktumet att partierna i sig tenderar vara svaga demokratiska sammansättningar (Jungar 2010, s. 216)

3.3.5 Politiskt missnöje

Ovanstående avsnitt visar att de populistiska partiernas främsta dragningskraft förefaller ligga i det faktum att de skiljer sig från de etablerade partierna. Således känns det inte avlägset att anta att missnöje med de etablerade partierna är en drivande kraft bakom en väljares val av ett populistiskt parti. Kommande stycke behandlar (med utgångspunkt i det empiriska materialet) synbarligen relevanta teorier kring politiskt missnöje och dess uppkomst.

Colin Hay definierar syftet med politik som en metod att identifiera och tjäna allmänviljan. Politikst missnöje, menar han, är således perceptionen av att politiken inte tjänar sitt syfte. Alltså att politiken inte identifierar eller tjänar allmänviljan (Hay, 2007 s. 1-3). Starkast förknippat med i vilken utsträckning medborgare upplever att politiken tjänar sitt syfte förefaller vara vad som i litteraturen hänvisas till som government performance. Om medborgarna upplever att staten leverar enligt deras förväntningar kommer de följaktligen att vara nöjda med hur politiken fungerar. Det empiriska materialet förslår att SD-väljare i högre utsträckning än andra väljare är oroliga för statens förmåga att upprätthålla basala tjänster som sjukvård, pensionssystemet och polisverksamheten. Således förefaller det rimligt att anta att SD-väljare upplever att staten inte leverar enligt deras förväntningar. Vidare föreslår resultatet från intervjuerna att SD-väljarna upplever att de etablerade partierna inte representerar folkets åsikter. Litteratur som behandlar politiskt missnöje i Sverige pekar, i linje med det empiriska materialet, på att en av de huvudsakliga anledningarna till lågt förtroende för svensk politik är låg parti-identifikation och menar att det finns tydliga åsiktsskillnader mellan den styrande eliten och folket (Holmberg 1999 s.121).

3.3.6 Populismens dragningskraft och politiskt missnöje - sammanfattande slutsatser

Teoribildningen kring de karaktäriserande dragen hos populistiska partier och deras dragningskraft ligger i enlighet med materialet. SD-väljarna karaktäriseras av politiskt missnöje, en tydlig perception av etablissemang och stort förtroende för Jimmie Åkesson.

I kombination med de efterfrågebaserade teoriernas bristande förklaringskraft till de SD-väljare som inte passar in i "förlorar"-profilens innehav av de för SD-väljarna karaktäriserande åsikterna, förefaller det vara så att politiskt missnöje i ett politiskt klimat som präglas av väljarvolatilitet och de-polarisering av de etablerade politiska partierna, i själva verket är den utlösande faktorn till SD:s stöd. De för väljarna karaktäriserande åsikterna, främlingsfientlighet framför allt, är alltså symptomet av de politiskt missnöje-relaterade orsakerna som ligger bakom väljarnas attraktion till partiet. Alternativt uttryckt: SD-väljarna blir främlingsfientliga efter att de ha gått med i partiet, inte tvärtom.

3.4 SD och svensk media

Om det är så att skälet till SD-väljarnas åsikter som binder dem till partiet inte har någon faktiskt social förankring, utan snarare bygger på en perception som bildas inom partiet. Så borde den synbarligen negativa publiciteten, som har blivit en del av partiets vardag, skada denna perception.

Materialet visar att SD-väljare har låg tilltro till media, speciellt när det gäller rapportering som berör SD, vilket skulle kunna förklara SD-väljarnas alternativa perception av samhället. I följande stycken utreds därför närmare varför SD får så mycket negativ publicitet, hur det påverka SD-väljarnas tilltro till media och vilken effekt det har på deras perception av samhället.

3.4.1 Populism och nyhetsvärde

När media bedömer vad som är värt att rapportera om tar man ställning till nyhetsvärdet. Det är en check-lista på sex nyckelord där en nyhet blir mer värd att rapportera om ju fler av nyckelorden som nyheten kan uppnå. Orden är: tajming, betydelse, kända personer, närhet, konflikt, ovanlighet. Ett nytt och avvikande parti som skapar konflikt uppfyller oftast flera av kriterierna. Skulle den politiska elitens möjlighet till beslutsfattning om viktiga frågor påverkas, så som om det avvikande partiet hamnar i vågmästarroll, så ökas nyhetsvärdet ytterligare. (Häger, 2012 s. 289-290) I Sverige är det vanligt att nyheter om SD handlar om att avslöja partiets egentliga agenda och påvisa partiets främlingsfientliga människosyn, i övriga fall så finns det en dragning åt att tala om partiet. (Häger, 2012 s. 262)

3.4.2 Det demokratiska uppdraget och objektiv nyhetsrapportering?

Medier ska verka för det *demokratiska uppdraget*. I Sverige innebär det demokratiska uppdraget att förse medborgarna med information som de fritt och självständigt kan ta ställning till, att övervaka och granska de styrande och inflytelserika i samhället och att informera om opinioner och låta åsikter komma till tals. Sverige har en lång historia av *public service* vilket har satt prägel på idealet för tolkandet och utförandet av det demokratiska uppdraget. Sveriges Radio och Sveriges Television har i sitt regelverk krav på att vara sakliga och opartiska i rapporteringen samtidigt som de ska verka för det "demokratiska samhällets grundidéer och alla människors lika värde". Över dessa pressetiska regler råder generell konsensus som merparten av Sveriges journalister förhåller sig till (Häger, 2012 s. 280-281). Men i och med uppmärksamheten kring SD har den objektiva nyhetsrapporteringen ifrågasatts i den pressetiska debatten. Detta är särskilt påtagligt i kvällstidningarnas mer kommersiellt inriktade nyhetsrapportering. Journalister präglas av de klassiska sätten att förhålla sig till det demokratiska uppdraget samtidigt som de tillåts vara mindre objektiva. Journalister i Sverige som inte gillar SD anser ofta att partiet är främlingsfientligt och för en politik som inte är legitim. Många journalister rapporterar följdaktligen uteslutande negativt om SD, eftersom man inte vill strida mot normen, eller bli beskydd för att gynna det, i branschen, impopulära partiet (Häger, 2012 s. 261).

SD är själva noggranna med att påpeka om att de särbehandlas media. Jimmie Åkesson uppger regelbundet att han känner sig orättvist behandlad av medierna när han krävt att få den typ av utrymme som ett parti i SD:s storlek förtjänar. Partiets pressekreterare Mattias Karlsson har sagt att man inför valet 2010 helt och hållet fick förlita sig på sociala medier eftersom partiet hade svårt att få något utrymme under mediernas "massbojkott". (Häger, 2012 s. 62-63)

3.4.3 Medielogik och flockbeteende

Svenska journalister har hyfsat likartade värderingar när det gäller samhällssynen och yrkesfrågor. Nyhetsvärderingen har blivit alltmer homogen. Det gäller också valbevakningen där medier brukar prioritera nästan likadant när det gäller vilka sakfrågor som det ska rapporteras om. Medierna agerar i en sorts flockbeteende och om ett parti hamnar i ett ogynnsamt eller gynnsamt opinionsklimat så slår det igenom i alla nyhetsmedier. Anledningen till flockbeteendet är medielogiken, det är sådant som passar mediernas format, organisation och arbetsvillkor. Nyheter som innehåller dramatik och konflikter rapporterar all media om, och det passar väl till ett nytt kontroversiellt parti. Dock agerar medier ofta i partiskt i förhållande till samhällskulturen tillsammans med det politiska etablissemanget, särskilt om det nya partiet skulle ses som ett hot mot demokratiska värden (Häger, 2012 s. 290-291).

I Sverige är SD ett parti som väcker starka känslor och skapar konflikt, det borde passa sig väl till medielogiken, fast medier håller tillbaka för att inte ge partiet någon draghjälp. Det finns minnen som lever kvar och påverkar svensk media av hur det var medierna som skapade och formade Ny demokrati. (Häger, 2012 s. 261)

3.4.4 SD och svensk media - sammanfattande slutsatser

Det stora nyhetsvärdet som är förknippat med partiet skapar incitament för media att rapportera. Den, i branschen, negativa inställningen till partiet som ett resultat av public service vänsterorienterade värdegrund gör dock att den ovannämnda publiciteten blir huvudsakligen negativ. Den övervägande negativa publiciteten som följer resulterar i att perceptionen av media som opålitlig framgångsrikt kan spridas från partiets ledning.

Klart att fastslå är således att SD särbehandlas i media, att partiets ledning uppger att partiet särbehandlas i media samt att SD-väljarna upplever att partiet särbehandlas i media vilket sänker deras förtroende för media.

3.4.5 Effekten av SD-väljarans låga förtroende för media

Lippman menar att censur är nödvändigt för att en individ ska kunna påverka hur en annan individ och ska tolka sin tillvaro. Censur kan genomföras på en flera olika sätt, mest relevant för uppsatsen är censur genom stereotypisering och censur genom "blind spots". SD väljarna litar inte på etablerad media då man har uppfattningen att etablerad media inte förtäljer en sanningsenlig bild av de skeenden som rapporteras, i synnerhet inte gällande SD. Följdaktligen är SD-väljarnas medel för att skaffa sig en bild av omvärlden begränsad till egna intryck och källor som betraktas som icke-SD-kritiska (Lippman, 1997, s. 23-52). Detta, i förhållande till andra väljare med högre tilltro till etablerad media, ger en tillfredsställande förklaring till SD-väljarnas karaktäriserande åsikter och perception av samhället som står i stark kontrast till de andra väljarna.

3.5 DEL II - Sammanfattande slutsatser

Vi har kommit fram till att förklaringen bakom SD-väljarnas karaktäriserande åsikter och fortsatta stöd för partiet efter Järnrörsksskandalen är mångfacetterad och sannolikt varierar mellan olika SD-väljare.

De efterfrågebaserade teorierna som förklarar partiets stöd med sociala faktorer bland väljarna har god förklaringskraft och stämmer överens med sunt förnuft för de SD-väljare som

passar in i "förlorar"-profilen. Däremot misslyckas dessa teorier med att förklara de övriga SD-väljarnas stöd för partiet. Sammantaget utgör dessa teorier en trolig förklaring till "förlorarnas" stöd för partiet. På grund av avsaknaden av personer som tydligt passar in i "förlorar"-profilen i urvalet till intervjuundersökningen har vi svårt att närmare fastställa till vilken grad denna förklaringsmodell är sannolik.

Den mest troliga förklaringen till SD-väljarna som inte passar in i "förlorar"-profilens stöd för partiet grundar sig i den allt vagare kopplingen mellan socioekonomisk status och val av parti. Detta i sin tur lämnar utrymme för högerradikala partier som lockar väljare från olika socioekonomiska skikt. SD-väljare tenderar att dras till partiets populistiska egenskaper så som den normbrytande politiken och det annorlunda alternativet till etablissemang. . Väl i partiet byggs en perception av samhället som inte överensstämmer med de etablerade partiernas, och som ofta bygger på tanken om ett homogent folk (indirekt främlingsfientlighet). Denna perception möjliggörs i SD:s fall av att väljarna, synbarligen rättmätigt, inte litar på media. Särskilt inte i frågor gällande SD.

Anledningen till att den övervägande negativa publiciteten kring SD är att svensk media står i en till synes förvirrande konflikt när det gäller hur man ska hantera SD som parti. Intressekonflikten mellan det höga nyhetsvärdet kring partiet, en värdegrund inom journalistkåren som präglats av en lång historia av public service leder till att SD får mycket publicitet, men nästan uteslutande negativ. Den negativa nyhetsrapporteringen kring partiet gör att SD-väljarna inte längre bryr sig om rapporteringen. Den populistiska bilden av media som enad med det politiska etablissemang, och därför en motståndare till SD, förstärks hos SD-väljarna vars tilltro till media sjunker. Stereotypiseringen av media som SD-fientlig blir som en slags censur då SD-väljarans informationsintag kraftigt begränsas. Följdaktligen får SD-väljarna en väldigt annorlunda perception av samhället, vilket förklarar de karakteriserande dragen i form av oro inför framtiden, lågt socialt kapital, politikerförakt, missnöje med det svenska politiska systemet och den kritiska synen på invandrare.

4.0 Källförteckning

4.1 Primärkällor:

Intervju med Pontus. 2014-05-13. Malmö. (se bilaga)

Intervju med Madeleine. 2014-05-14. Nätburen. (se bilaga)

Intervju med Rade. 2014-05-15. Malmö (se bilaga)

4.2 Sekundärkällor:

Norris, Pippa (red.), 1999. *Critical citizens: global support for democratic government*. Oxford: Oxford University Press

Holmberg, Sören, 1999. "Down and down we go: political distrust in Sweden", i Norris, Pippa (red.), *Critical citizens: global support for democratic government*. Oxford: Oxford University Press

Newton, Kenneth, 1999 "Social and political trust in established democracies", i Norris, Pippa (red.), *Critical citizens: global support for democratic government*. Oxford: Oxford University Press

Lippmann, Walter 1997. *Public opinion*. [New ed.] New Brunswick, N.J.: Transaction

Häger, Björn 2012. *Problempartiet: mediernas villrådighet kring SD valet 2010*. Stockholm: Stiftelsen Institutet för mediestudier (Simo)

Norris, Pippa, 2005. *The new 'cleavage thesis' and the social basis of radical right support* [elektronisk]. <http://www.hks.harvard.edu/fs/pnorris/Acrobat/APSA%202004%20Radical%20Right.pdf> . Hämtdatum: [2014-08-11]

Holmberg, Sören, 2008, *Sverigedemokraterna - vilka är dom och vad vill dom?* [elektronisk] http://www.som.gu.se/digitalAssets/1297/1297925_159-168.pdf . Hämtdatum: [2014-07-11]

Oscarsson, Henrik - Holmberg, Sören, 2011. *Åttapartivalet 2010* [elektronisk] http://www.scb.se/statistik/_publikationer/ME0106_2010A01_BR_ME05BR1101.pdf . Hämtdatum: [2014-08-11]

Sannerstedt, Anders, 2013. *Vem älskar Sverigedemokraterna? En undersökning av partiets sympatisörer i Skåne* [elektronisk] http://www.som.gu.se/digitalAssets/1429/1429248_bok-58.4-vem---lskar-sd-sannerstedt.pdf . Hämtdatum: [2014-08-11]

Hay, Colin 2007. *Why we hate politics*. Cambridge: Polity

Ekman, Joakim - Linde, Jonas (red.) (2010). *Politik, protest, populism: deltagande på nya villkor*. 1. uppl. Malmö: Liber

Jungar, Ann-Cathrine, 2010. "Populismens återkomst: hot eller löfte?", i Ekman, Joakim - Linde, Jonas (red.) (2010). *Politik, protest, populism: deltagande på nya villkor*. 1. uppl. Malmö: Liber

SIFO, 2012. *Väljarbarometern* [elektronisk]. http://www.tns-sifo.se/media/438534/vb_dec_2012_svd.pdf . Hämtdatum: [2014-08-11]

Europaparlamentet, 2014. *Platser per medlemsland - fördelning av nationella politiska partier och grupper* [elektronisk]. <http://www.resultat-val2014.eu/sv/seats-member-state-absolut.html> .
Hämtdatum: [2014-08-11]

5.0 Bilaga

5.1 Intervju med Pontus

Pontus är 32 år gammal och har en bakgrund som akademiker. Idag arbetar han som tjänsteman på en statlig myndighet i Malmö. Pontus ställde upp på en intervjun som genomfördes i hans hem över en fika. Pontus heter egentligen något annat och ville vara anonym i undersökningen. Eftersom han inte ville spelas in på ljud så har han istället fått läsa igenom och godkänna sammanställningen av de gedigna anteckningarna som gjordes vid intervjutillfället.

1,

- Brukar du rösta i de olika valen?

- Jag har röstat i alla val sedan 2002, i alla fall alla nationella och kommunala val. Kanske har jag missat något eu-parlamentsval men det är jag lite osäker på. Kyrkvalet har jag aldrig röstat i, jag har inget engagemang i Svenska kyrkan och det är mest därför.

- Har du alltid röstat på Sverigedemokraterna?

- Jag visste inte att de fanns då 2002, förra valet var första gången som jag röstade på dem.

2,

- Hur ställer du dig till politiker?

- De är väl vanliga människor som gemene man. Det finns ju "skolpolitiker" som inte har haft något seriöst jobb innan de gav sig in i politiken. De här skolade politikerna tror jag inte sitter på rätt erfarenhet för att fatta rätt beslut, de är ju mer lojala till partiet än frågorna.

- Finns det någon misstro hos dig?

- Jag tror inte jag hyser något särskilt politikerförakt, det är ett nödvändigt jobb trots allt och ett bra sätt att styra ett demokratiskt land. Jag tror på parlamenten och uppskattar att folk engagerar sig. Men det finns många som bara går på fina middagar och inte sätter sig in i frågor. Partiledningen har för stort inflytande över personerna, särskilt i de stora partierna.

- Bryr sig politiker om vad människor tycker?

- Det hör till rollen att lyssna i vissa frågor. Ta invandrarfrågan som exempel. Det finns säkert många politiker i andra partier som vill hålla med SD om att man måste begränsa invandringen, men de politikerna vågar inte säga vad de tycker för de har en partiledning som bestämmer över dem och de vill inte förlora sina jobb.

- Jag tror samma sak stämmer om hur vi behandlar pensionärer och skatter till förmögna personer, det finns nog många politiker inom alliansen som inte håller med om politiken som förs men är rädda att stå upp mot sina partiledningar.

- Jag ska ge ett exempel. Jag tror det var i Ängelholm eller någon närliggande ort för ett par år sedan. Ett regemente skulle läggas ner som skulle påverka orten negativt, jobb skulle försvinna inom försvaret. Det fanns en Socialdemokrat från Ängelholm som sade att han skulle göra allt han kunde för att stoppa nedläggningen. Men vad hände? När det var dags att rösta i parlamentet så röstade han för en nedläggning. Det är sånt jag menar.

3,

- Hur ställer du dig till politiska partier?

- Det behövs partier för den representativa demokratin, jag kan inte så något annat alternativ till det. Vi är ju inga schweizare som räcker upp handen i varenda fråga. Men det är viktigt för den representativa demokratin att partierna är lojala mot sina väljare.

- Det är ju ledningen som styr partierna, och de förväntar sig att medlemmarna ska hålla med i var och varenda fråga. Ställer man sig mot partiet så blir man utfrysad och straffad. Är man då med på valsedlar kan den platsen ryka om man sticker upp näsan för mycket.

4,

- Upplever du att Sverige fungerar bra politiskt?

- Nej, det gör det inte.

- Man tystar ner sina meningsmotståndare och målar ut dem i media som rasister och nazister bara för de vill diskutera en fråga, invandringsfrågan är ju ett exempel på något som blivit helt tabubelagt i det här landet.

- Vad är den bakomliggande kraften till det här?

- Man kallar representanter för rasister och nazister och vill inte föra någon som helst dialog om det. Det är representanter från andra partier som gör detta, eller media, som partierna ju går i säng med.

- De som finns i riksdagen idag till exempel, i de flesta kommuner när man röstat om frågor, hur många kommuner finns det inte som samarbetar över blocken och röstar mot vad de egentligen står för bara för att stötta ut ensamma representanter från SD. Det är ett övergrepp mot förtroendet som de fått från sina egna väljare.

- Det är nog därför folk röstar på SD, för de vet vad partiet står för. En representant från SD kan säga vad den tycker och tänker. Men oavsett vad personen säger så blir man utstött från media och av andra politiker. De andra politikerna och media går ihop för att inte ge SD någon rätt i frågan.

5,

- Vad tycker du om Svensk media?

- De är mjåkiga, median är alldeles för vänstervriden idag. Skandaler förstoras upp alldeles för mycket. Om en representant från SD gör något fel så förstoras det upp, men om någon gör något litet fel i de andra partierna så skriver man knappt om det.

- Skulle en kommunpolitiker från SD i någon liten håla begå något misstag, så skulle det bli en stor grej i media. Skulle detsamma hända för ett av riksdagspartierna, då skulle det inte finnas ens en notis. Nej, median är alldeles för vänsterdriven.

- Hur upplever du att SD porträtteras i media?

- Det är negativt, alltid! Man vrider och vänder på händelser så att de ska förstoras upp. Jag menar inte nödvändigtvis att man ljuger, men det vrids på nyheter för att de ska få större genomslag hos läsarna.

- Jag tycker det är tråkigt att media inte kan vara opartiska, så som de ska vara. Demokratin lider på grund av partiskheten.

- Vad skulle media kunna göra annorlunda?

- De måste vara mer opartiska när de meddelar nyheter. Om vi säger att en svensk begår ett brott, då syns den personen med namn och bild i tidningen. Men om det är någon med utländsk bakgrund, som det oftast är, då döljer man personens namn och ansikte. Om de går ut med namn och bild på en misstänkt brottsling, då är det en svensk.

- Jag tror inte media vill fylla på bilden av att det är många med utländsk bakgrund som begår brott här i Sverige. De är ju vänstervridna, och skulle de vara konsekventa så skulle ju folk få se hur ofta invandrare begår brott, tyvärr.

6,

- Hur upplever du att SD skiljer sig från andra partier?

- SD är inte rädda för att tag i de frågor som väljarna bryr sig om. Jag tror inte dom skiljer sig som organisation från andra partier riktigt. Det har ju hänt att partiledningen fegat ur lite grann emellanåt och satt dit kommunpolitiker för att få sig själva att se bättre ut, det är lite fegt.

- Vad känner du om Jimmie Åkesson som partiledare?

- Han är duktig och kompetent. Han vinner ju alla debatter han är med i. Sen verkar han vara en sympatisk person också.

- Han vågar säga vad han tycker och tänker, det är först och främst det som skiljer sig. Han är duktig på att få fram sitt budskap, men om han är mediatränad för det vågar jag inte uttala mig om.

- Hade SD klarat sig utan Jimmie Åkesson?

- Tror han är viktigare för sitt parti än andra. Sossarna byter ju partiledare stup i kvarten, de har väl svårt att få fram en lika kompetent partiledare som SD.

- Sen är SD ett nytt parti, han har varit med sedan grunden och drar i trådarna för hur partiet ska fungera. Han är väldigt viktig för dem, jag vet inte om det finns någon lämplig kandidat att ta över från honom? Han är ung och har en ljus framtid framför sig.

7,

- Inom vilka områden skulle du vilja göra ändringar i Sverige?

- Invandringen, begränsa den. Folk som ska få komma hit ska ha ett behov av det och kunna bidra till samhället, de är mer än välkomna. Men inga EU-immigranter eller så, inga som inte kan bidra till samhället.

- Det är som så, jag tror det här ihopa. Man kan inte välkomna alla från EU bara för de bor i EU. Sverige skulle helst av allt stått utanför Schengen. Det förs in droger och annan skit tack vare det. Nej, ett mindre samarbete med EU tycker jag, begränsa det. Vi ska inte betala så mycket till dem som vi gör, speciellt inte för att sen bara låta andra bestämma över vad vi ska kalla gurkor i Sverige eller hur många invandrare vi ska ta emot.

8,

- Vilket tips skulle du ge till Jimmie Åkesson/SD?

- Det finns fortfarande lite för mycket slynglar inom partiet som gör bort sig. Järnrörsskandalen var ju löjlig. Man borde ha personer som har någon form av distans eller självbehärskning inom partiet. De ska ju ändå diskutera viktiga frågor och då kan man inte springa runt och slåss på stan.

9,

- Vilka tips skulle du ge till de övriga partierna?

- Inte direkt, de sköter det utmärkt för tillfället för att SD ska kunna gå framåt.

- Känner du att SD representerar det vanliga folket?

- De är politiker som alla andra, men man måste tänka på att det är ett så pass ungt parti. Det finns många inom SD som har en genuin bakgrund och inte är politiskt skolade. Det finns färre yrkespolitiker som man ser i många av de andra partierna.

10,

- Varför röstar du på SD?

- Jag tycker de kan identifiera problemen och våga prata om dem på ett sätt som andra partier inte kan göra, det tror jag också är det bästa sättet att kunna lösa dem. Att i alla fall börja prata om dem.

- Hur känner du inför Järnrörsskandalen

- Det var löjligt att gå ut och ta diskussionen med de fjantarna som bara ville provocera, man ska inte behöva bli provocerad när man sitter med i riksdagen.

- Så du ser negativt på händelsen?

- Jadå, absolut. Det finns väl inget positivt i det? Men jag tycker inte deras uppträdande bör vara representativt för partiet. Jimmie Åkesson var väldigt duktig också, han hanterade sitt parti på ett riktigt bra sätt i samband med att skandalen blev upplåst i tidningarna.

- Representanterna i skandalen var trots allt högt uppsatta inom partier, tilltänkta ministrar ifall SD skulle någon gång vara med och bilda regering?

- Det kanske var bra att de gjorde bort sig nu så de kunde sälla bort sig själva. Det finns säkert andra personer som är bättre lämpade att de där ministerposterna i framtiden.

- Det här sker bland andra partier också, men det förstör man inte upp. Tyvärr så har SD blivit ett lovligt byte i media. Det är också en av anledningarna till att SD går bra, väljare förstår idag att SD blir orättvist behandlade av media. De är trötta på att läsa nyheter där de blir smutskastade.

- Så fort SD ska hålla ett möte på gatorna så förstörs det av "demokratiälskare" som säger sig stå för demokrati. Vad är de rädda för? Har de argument kan de ju möta oss med det istället.

- Mot bakgrund av Järnrörsskandalen, tror du att du kommer rösta på SD nästa val? (Inte ifrågasätta)

- Det kommer jag göra. SD är idag det parti som står upp bäst om frågor som ligger mig om hjärtat, att några partimedlemmar är ute och slåss på gatorna får mig inte att ändra på det.

5.2 Intervju med Madeleine

Madeleine är 25 år gammal och studerar Handelsrätt på Lunds universitet. Madeleine ställde upp på en intervju som hölls i ett lugnt och trevligt samtal över videosamtalsprogrammet Skype. Madeleine heter egentligen något annat och ville vara anonym i undersökningen. Madeleine har själv läst igenom sammanställningen av intervjun och godkänt den.

1,

- Brukar du rösta?

- Jag brukar inte rösta i kyrkovalet eftersom jag har lämnat kyrkan men i övrigt har jag röstat i varje tillfälle som gett mig möjlighet till att göra det.

2,

- Hur ställer du dig till politiker?

- De är företrädare för en politisk inriktning och en viss agenda som deras parti utger sig att stå för. Jag vet inte om det är en särskilt positiv eller negativ inställning jag har. Jag upplever dem som väl påläst och insatta, fast de är väldigt ofta utsatta i media. Jag har en bild av dem som pålästa företrädare för det de tror på. Sen är väl politiker till viss del försäljare som säljer sin idé för att människor ska stödja dem, de vill få igenom det som de tycker.

- Bryr sig politiker om vad människor tycker?

- Det måste de ju göra. Politiker är beroende av vårt stöd, så om de ska få oss att tycka annorlunda så måste de bry sig om vad vi tycker. Det är ett utsatt yrke, men i slutändan är de människor med åsikter som försöker få människor att tycka precis som dem, men det är en tuff och utsatt yrkeskår.

3,

- Hur ställer du dig till politiska partier?

- Det är bra att det finns olika partier så man inte behöver känna att man tillhör en viss grupp eller falang. När det finns ett stort utbud av partier så kan man som person enklare själv välja vem man ska stå bakom. Just vad partier företräder är något jag kan identifiera mig. Samtidigt tror jag det är bra för demokratin att det finns olika partier som man kan söka upp och engagera sig i. Det finns möjligheter för den vanliga människan att engagera sig i politik. 4%-spärren är också bra.

- Det man kan känna är att partier mer och mer börjar samlas kring mitten, det finns riktigt få riktiga höger- och vänsterpartier idag, lite mer extrema partier är mer sällsynt. Partierna i allmänhet börjar bli alldeles för fokuserade på att söka väljarstöd vilket leder till att de fastnar i någon form av mittenpolitik.

- Man kan ju finna punkter i alla partier som man kan identifiera sig med som man tycker är bra, men jag upplever att SD är det parti som jag hittar flest punkter och åsikter som jag kan identifiera mig med. Tidigare stod jag nog mer bakom Moderaterna eller Folkpartiet, men jag tycker de är alldeles för vaga i vissa frågor, de vågar liksom inte ta tag i dem frågorna på samma sätt som SD. SD är ett parti som ser problem och säger "Detta måste vi göra något åt". Det gör varken Socialdemokraterna eller Moderaterna, de bara rör sig mer för att snart mötas i mitten, det skiljs knappt något mellan dem idag.

- Känner du att partierna sviker sina klassiska principer och ideal?

- Man rör sig från det man en gång varit för att vinna stöd. Kanske är man rädd att ifall man har för extrema åsikter så får man inget stöd, och att möjligheten till påverkan ska minska. Partierna tummar på sina egna ideal och sin egen politik. Det är ju sällsynt att de som anses extrema vinner det större stödet hos väljarna.

- Som SD-väljare kan jag ge exempel på att partiet från början var ju betydligt spretigare och vad andra skulle kunna anses som mer extremt, men över tid har de anpassat sig för att attrahera fler väljare.

- Är det dåligt av SD?

- Både och eftersom politikens spelrum minskar. Det finns extrema sidor inom partier, men det finns också sidor som utgör själ och anda för partierna som försvinner. Det kanske leder till att personer inte väljer att söka sig till partier på samma sätt idag. När kärnfrågor bantas ner så förlorar man sin identitet, man blir helt enkelt inte lika sann med sig själv som tidigare. Det blir mindre att välja på också, ju mer lika partierna blir desto svårare blir det att välja parti.

4,

- Upplever du att Sverige fungerar bra politiskt?

- Jag är så pass ung och känner till få andra politiska system. Jag är ju uppväxt med det här politiska systemet och jag känner att jag har en demokratisk rätt som jag kan agera utifrån, därför upplever jag nog att det fungerar. Det finns möjlighet för de som vill engagera sig att göra det. Sen har vi lagstadgade rättigheter som finns här för att skydda medborgarna och demokratin.

- Sen finns det ju krafter som försöker motverka SD hela tiden. Det finns partier som anser att de agerar demokratiskt genom att utestänga SD, men det strider ju egentligen litegrann med den demokratiska andan. Individuer som sitter i regeringen som utesluter SD, jag tror den är negativ och demokratiskt motstridande.

5,

- Vad tycker du om Svensk media?

- Generellt handlar det om att man ska publicera material för att sälja, om det är löpsedlar eller vad det nu kan vara. Det ska vara attraktivt för läsarna att köpa tidningarna. Det finns vindar i media som blåser både hit och dit, man vill följa den säljande trenden, fånga läsare. Det finns ju helt klart delar av media som utövar mer nyanserat och källkritiskt material för mer kunniga läsare, men det är inte så vanligt nuförtiden.

- Hur upplever du att SD porträtteras i media?

- Det är en negativ bild som förmedlas av SD, som om partiet skulle utgöra ett hot mot den svenska demokratin. Man är alldeles för snabb att göra felaktiga liknelser med Hitler och andra världskriget, eller andra fall där politik gått riktigt snett. Det är ju inget som är förenligt med SD's politik överhuvudtaget. Media vill gärna göra hinder för att man ska kunna uttrycka sina demokratiska rättigheter. Det är väldigt starkt vinklat efter hur det passar de som skriver och efter vad som ska kunna sälja. Det finns mycket okunskap till grund för de nyheter som förmedlas. Helt klart så visar media upp en helt annorlunda bild av SD än av andra partier.

5,

- Hur upplever du att SD skiljer sig från andra partier?

- Det mest iögonfallande är att de vågar lyfta många frågor som är tabubelagda, invandringsfrågan, men också kritiken mot äldrevården och EU-kritiken. Det finns nog en slags jantelagsstämning hos de andra partierna. Det finns frågor i svensk politik som man inte vill ta upp eller ställa sig kritiska till. Man säger helt enkelt att man är positiv till invandring, och sen är det locket på som gäller. Det kommer inga som helst förklaringar till ens ståndpunkter.

- SD är inte rädda för att sticka ut hakan. Det finns många som uppmärksammar problemen men ingen vågar ta tag i det när de är tabubelagda. Andra partier är nog rädda för att stöta sig med sina väljare. SD har nog gjort det med stöd av att det har funnits väldigt mycket människor som inte är rädda för att diskutera inom partiet. Man måste kunna prata om problem för att på sikt kunna finna en lösning.

6,

- Inom vilka områden skulle du vilja göra ändringar i Sverige?

- Man måste skärpa kraven för medborgarskap och begränsa invandringen som den är idag så att vi kan ta hand de invandrare som finns här och integrera dem i vårt samhälle. Sen måste man sluta avveckla svenska traditioner för att de skulle stöta sig med andra kulturer, det tror jag inte på. Pensionärer måste också börja behandlas bättre, sänk skatterna för dem till att börja med.

7,

- Vad känner du om Jimmie Åkesson som person och partiledare?
- Han är otroligt kompetent och en väldigt bra företrädare för SD. Han är väl påläst och karismatisk också. Han bemöter all den extrema kritiken, anstormningen och reella hot när han är ute och pratar med människor. Han tar debatter och agerar lugnt och sakligt, brusar inte upp och är inte någon som skulle kasta tårter tillbaka. Det är viktigt för SD att ha en så lugn, stabil och trygg människa som partiledare.

- Åkesson är ju verkligen partiets ansikte utåt, jag har svårt att se någon annan partiledare. De hör verkligen ihop, SD och Jimmie. SD har vuxit upp med Jimmie, inte Jimmie med SD. Andra partiledare kommer och går men stöder för de partierna brukar stanna, fast jag tror SD hade fått det väldigt svårt utan Jimmie Åkesson.

8,

- Vilka tips skulle du ge till de övriga partierna?

- De borde vara mer demokratiska och bemöta SD's frågor och kritik för det gör dem inte idag. De andra partierna måste börja prata om och lyfta fram samhällsproblem, vågar man inte göra det och fortsätter gömma sig bakom politiska klyschor och ämnen som är säker mark, då kanske de skulle kunna vinna min röst.

9,

- Hur känner du inför Järnrörsskandalen

- De berörda har ju exkluderats ur partiet vilket är bra, de företräder inte SD längre. Den här skandalen var ju stor för SD och hände på ett hemskt sätt i en känslig tid, egentligen skulle den varit mer skadlig för partiet. Men det är bara några enskilda personer som begår kriminella handlingar egentligen. Det finns nog likadana personer i andra partier, men de utesluts inte. SD tog ju ändå bestämda tag i samband med skandalen, det är positivt. För händelsen speglar ju inte alls vad SD står för. Det var nödvändigt att göra sig av med de extremistiska element som inte har något med partiet att göra, de personerna trodde sig höra hemma hos SD men det gjorde de absolut inte.

- Händelsen förmedlades bra och togs bra om hand om. Jimmie Åkesson är ansiktet utåt, och han visade att han tog händelsen på största allvar. Det var viktigt att det var just han som förmedlade vad partiet hade att säga om händelsen, man tänker ju att SD är lika med Jimmie Åkesson. Hade någon annan gått ut och stått på podiet så hade det nog inte varit bra, det var viktigt att det var Jimmie som syntes när vinden gick emot dem.

- Mot bakgrund av Järnrörsskandalen, tror du att du kommer rösta på SD nästa val? (Inte ifrågasätta)

- Jag ser ingen anledning till att inte göra det. Varför ska enskilda personers ageringer rubba mina politiska åsikter?

5.3 Intervju med Rade

Rade är 55 år gammal och är egenföretagare. Han invandrade till Sverige som 15-åring och har en bakgrund med flera års universitetsstudier och statlig tjänsteman där han arbetat med arbetslösa och integrationsprojekt. Intervjun genomfördes i Rades föreningslokal över en fika. Han har läst igenom och godkänt sammanställningen av intervjun.

1,

- Brukar du rösta i de olika valen?

- Jag har alltid röstat, i alla val jag kunnat. Det är något högtidligt för mig, jag klär ju till och med upp mig.

- Jag är inte medlem i kyrkan, inte i något samfund överhuvudtaget, kyrkovalet är verkligen inget som jag bryr mig om.

- Har du alltid röstat på Sverigedemokraterna?

Nej då, bara i de senaste två valen. Möjligen tre? Jag minns inte riktigt, men de två senaste är det i alla fall.

2,

- Hur ställer du dig till politiker?

- De gör så gott de kan. Jag har rätt stort förtroende för de flesta, det är inte lätt att vara politiker. Fast de har för lite erfarenhet och suttit o skolbänken för mycket, det är det största problemet med politiker.

- Man måste ju prova på olika saker, veta vad arbete innebär, vad läsa innebär och hur det är att umgås med folk. Tyvärr börjar många i unga år med att engagera sig i ungdomsförbund, och sedan växer de inom partiet. De lär sig veta en enskild linje, en uppfattning som drivs av den politiska ledningen. Politiker har därför en förmåga att fastna i den uppfattningen och linjen, de har en förmåga att fastna och inte se längre än vad näsan räcker, de blir begränsade i politiken.

- Bryr sig politiker om vad människor tycker?

- Det tror jag definitivt, de jobbar för mänsklighetens bästa - på sitt sätt med sin politiska åskådning. De vill oss medborgare väl.

3,

- Hur ställer du dig till politiska partier?

- Egentligen är jag rätt negativ. Att driva en och samma linje i alla olika frågor känns lite fel. Partierna är för trånga och ensidiga, de lyckas inte nå ut till medborgarna då. De kör bara på sin linje och sin mening, därför är de inte

demokratiska för fem öre. Man kan inte ha olika åsikter i ett parti, har man en annorlunda åsikt så blir man utstött. Eftersom partiets linje är det som gäller så begränsas demokratin inom partiet när folk inte vågar säga vad de egentligen tycker. Det är rätt fantastiskt att folk klarar av att hålla igen och kanske till och med ljuga för att följa med sitt parti, det är inte bra alls.

4,

- Upplever du att Sverige fungerar bra politiskt?

- Ja det gör det, det fungerar bra.

- 4%-spärren är nog det bästa. Annars hade vi haft för många partier, även om vi har för många idag. Det blir för mycket blockbildning och stabiliteten påverkas då. Fast samtidigt är det så att man inte styr som man behagar, sossarna hade ju stöd av kommunisterna väldigt länge. Vi sväljer det där även om det inte är så bra, kommunisterna fick ju aldrig fram sin mening och till sist slutade man bry sig om dem, de blev de dära som stöttar och håller med Socialdemokraterna utan att ha något som helst inflytande. Idag är det liknande, moderaterna har stöd av de andra partierna fast de får lov att sitta med i regering, men får de verkligen igenom vad de vill? Det blir bara ytterligare byråkrati...

5,

- Vad tycker du om Svensk media?

- Den är alldeles för vänsterorienterad, det är åt helvete. Till och med borgerliga tidningar är nerlusade med vänsterfolk i olika sammanhang. Den är snedvriden och inte alls objektiv.

- Hur upplever du att SD porträtteras i media?

- Så negativt som bara möjligt. Oavsett vad de har gjort så skrivs det negativt om dem. Man letar efter fel likt en jakt. Jakten är större hos SD än hos Socialdemokraterna eller något annat parti. Media säger att SD är något farligt, att de är pro-fascister och att de som engagerar sig där är livsfarliga människor. Nej, de jagar efter fel hos SD till varje pris. Man vill rapportera och slå på stort hos läsarna. Jag har aldrig läst något positivt om deras representanter, bara saker som kan skada partiet. Det är något drev inom pressen, hade pressen fått bestämma så hade inte partiet funnits.

- Den vanliga människan ser inte världen genom media utan genom det vanliga livet; jobbet, föreningslivet, var du rör dig. Där ser du vad som händer och det är där man bildar sin uppfattning om samhället. Vänner och bekanta påverkar mycket mer vad människor tycker. Jag tror medias makt är överdriven.

- SR och SVT är ju inte opartiska. Det finns program där man ska vara opartisk utan att man är det.

- Vad skulle media kunna göra annorlunda?

- Var mer objektiv i sin bedömning av partiet. Ta upp något bra någon gång. SD vill inte skada nationen eller den svaga människan, pressen måste bli mer objektiv, men det blir de nog aldrig.

6,

- Hur upplever du att SD skiljer sig från andra partier?

- De skiljer sig inte så mycket egentligen. Det värsta är ju att SD försöker bli mer som de andra partierna och det kommer de inte vinna några missnöjesröster på. Jag tror de flesta som röstar på dem är missnöjesröstare. Jag kan ju egentligen ingenting om deras politik och har inte läst deras partiprogram. Men det är missnöjet som gör att man röstar på dem. Det finns en förhoppning att de andra partierna ska vakna till liv och se sanningen i samhället.

- SD pekar på fel som andra partier blundar för, sen kan man kalla de för vad de vill om det är nationalist eller populist, men de gör det i alla fall. Ny Demokrati var med och rörde om i grytan förut, nu är det SD's tur. På ett lokalt plan har vi haft Skånepartiet. Det finns en viljan att ens röst ska få de andra vanliga partierna att vakna till.

- Vad känner du om Jimmie Åkesson som partiledare?

- Jag kan nog inte säga så mycket eftersom jag inte känner till så mycket om honom. Men på det stora hela har jag ingen uppfattning alls om honom. Han är nog en politisk produkt som aldrig arbetat den där killen, jag får det intrycket.

- Hade SD klarat sig utan Jimmie Åkesson?

- Han verkar leva för politiken ju, och tycks vara påläst och så. Partiet behöver en röst som går hem hos folket och tydligen gör han det. Men det är också det enda namnet jag känner till. Jag kan inga andra namn riktigt, Christina Sjöstedt kanske?

- Alla behöver en stark ledare, försvinner han så måste han ersättas med någon som är lika stark och kan hålla flaggan uppe, hade han försvunnit så hade det säkert drabbat partiet.

- Alf Svensson var ju Kristdemokraterna i 30-40 år, de verkar överleva utan honom. Men när Ny Demokrati förlorade sin ledare så dog de ut. Det är svårt att säga vad som hade hänt ifall han försvunnit.

- Det kan aldrig tillfredsställa alla oavsett vilken politik man för. Missnöjet kommer alltid finnas där. Ingen kommer bli tillfredsställd, det är helt omöjligt. Samhället kommer alltid att säga ifrån om saker och ting, det kommer alltid finnas ett missnöje där. Folk är inte lika traditionsbundna nuförtiden och världen är tillgänglig på ett annorlunda sätt. Det är inte bara byn, staden eller regionen som gäller, då kan det bli så att folk får saker för sig, och försöker ändra på saker i samhället. Det är lättare att bilda uppfattning om det stora idag än tidigare.

- Sen är det lättare att växa som parti idag också, det finns mer än en TV-kanal, en radiokanal och ett par tidningar, det finns så mycket mer. Nya partier har enklare att få ut sin mening idag än vad man har gjort tidigare.
 - Intresset för att medverka kommer att minska även om det politiska intresset ökar, speciellt inom föreningslivet som politiska partier är en del av. Föreningar ligger inte i tiden. Bara en sådan sak som politik, man ställer sig frågan: "Vad kan jag göra?". Det kommer alltid finnas folk som säger att "Jag kan ändra på saker och ting".
- 7,
- Inom vilka områden skulle du vilja göra ändringar i Sverige?
 - Sänkt skatterna till att börja med. Sedan hade jag begränsat den offentliga sektorn. Jag hade fått politiker att arbeta fysiskt, i gruvindustrin eller jordbruket. 10 års medlemskap i ungdomsförbund ska inte göra dig till politiker. Sen ska man sänka lönerna och få fler i arbete, man tjänar alldeles för mycket pengar i det här landet.
- 8,
- Vilket tips skulle du ge till Jimmie Åkesson/SD?
 - De ska sluta normalisera sig för mycket, då tappar de meningen med sitt uppdrag och sitt parti. Blir de ännu ett vanligt parti utan extreme åsikter då blir de som vem som helst, då är de inte intressanta längre. Idag står SD för saker som inte är politiskt korrekt i den vanliga världen, till exempel att man ska hjälpa flyktingar på plats i första hand, det är en bra idé som inget annat parti hade vågat säga.
 - Fortsätt med Sverige ut ur EU linjen också. EU skapar bara administration och byråkrati som gör mig illamående, en norm som inte gör det bättre för någon. Bara frågan drivs är det bra, det ska de fortsätta med.
- 9,
- Vilka tips skulle du ge till de övriga partierna?
 - Acceptera att ni inte är bättre än så här. Det finns folk som har en annan uppfattning. Man behöver inte vara professor för att tycka, alla människor i samhället ska vara med att tycka. Acceptera detta och sluta kalla folk för dumma för de har en annan åsikt. Etablissemangen påstår att det är lägre klasser som röstar på SD, men alla kan inte vara sossar eller moderater, det finns de som vill driva politik på ett annorlunda sätt än hur de vill.
 - I Sverige har vi ju alltid levt på dialog. Ta arbetsgivarna och arbetstagarerna på 20- och 30-talet till exempel. De parterna var betydligt större motståndare då än vad SD och de andra partierna är idag. Men de satte sig ner och snackade, dialogen är viktig i politiken och vi har kommit från det. Man kan inte bara lägga locket på, SD får fler röster då så enkelt är det.
 - Moderaterna har varit i makten i två perioder nu, men var har det blivit mindre skatter? De säger att de har gjort det, men det har verkligen inte märkts. Man sänker skatter någonstans och höjer det någon annan stans. Moderaterna borde vara ett litet parti, de är ju kapitalister, men de försvarar kapitalet dåligt. De kommer aldrig kunna bli ett arbetarparti om de inte ändrar namnet igen. Ska jag rösta på samma parti som Wallenbergarna? Det går ju inte.
 - Jag satt ju där för två val sen och undrade vem jag skulle rösta på. Moderaterna och Socialdemokraterna har jag likställt i många år. Man tjafsar ur sin position men det finns ingen skillnad. De andra partierna är så pass små att de inte har något att säga till om. Socialdemokraterna och moderaterna fungerade inte, Centern fungerade inte, liberalerna är inget för mig och absolut inte kommunisterna. Jag funderade på att rösta blankt men ångrade mig och röstade på SD. Jag hoppade på missnöjeståget och har väl fastnat där. Fast då för två val sen röstade jag bara på de i det kommunala valet, annars var det Moderaterna och Socialdemokraterna. I det senaste valet blev det SD i alla tre valen. Det är inte bra för samhället med att man inte ser någon skillnad med vem som sitter vid makten.
 - Politik är slagord som ska vinna röster. När man vunnit röster och ska ta beslut så blir det inte som man varit ute och ropat. Det beror på att man måste ta hänsyn till stödpartierna, de kan helt enkelt inte leva upp till det de säger att de ska göra.
 - Känner du att SD representerar det vanliga folket?
 - I högsta grad. Den vanliga stackars saten som går och sliter och arbetar. Det kan vara gruvarbetaren, bonden eller den butiksanställda. SD står bakom den lilla människan, det är den människan som får betala när samhället inte fungerar, och de står verkligen bakom dem. SD kan vara lite trångsynta och tänka för mycket nationalistiskt, men det är ju här jag bor och lever, det är här det ska vara bra. Man ska lösa sina problem hemma först innan man börjar bry sig om Korea-krisen. Är man själv i nöd har man ingen lust att hjälpa till utanför i världen.
 - Jag minns på 70- eller 80-talet när Hans Cavalli-Björkman var högt uppsatt i SEB. Han tjänade tio gånger mer än den vanliga arbetaren. Om den vanliga arbetaren tjänade 100.000 kronor och Cavalli en miljon, det blev ett jävla liv. Idag hade ingen brytt sig, även om det är betydligt större klyftor i samhället.
- 10,
- Varför röstar du på SD?
 - Det finns inga alternativ som tillfredsställer. Jag är komplex och varierande i min politiska åskådning och det finns ingen som driver min politik. Ibland är jag väldigt mycket vänster, ibland väldigt mycket höger, och någon gång i

mitten. Jag hittar inte rätt, då får det bli SD. De rör om i grytan och får de andra partierna att vakna till liv och tänka efter, att något inte stämmer med samhället idag. Men SD får bara inte bli ännu ett vanligt parti som de andra.

- Hur känner du inför Järnrörsskandalen

- Jag känner inte alls till den.

Rade får här ta del av videon och en sammanfattning om vad skandalen innebar och hur SD påverkades av skandalen.

- Jag minns inte det här alls. Som politisk grej ser jag inte det som något stort problem att det har hänt. Det finns säkert en anledning att det som hänt har hänt.

- Drevet i media är för stort. Jag har säkert läst rubriken och tänkt att nu är de igång igen, nu ska de fortsätta svartmåla Sverigedemokrater, därför har jag inte brytt mig om att läsa nyheten. Man slutar bry sig till slut, man orkar inte läsa allt negativt om partiet, det ger ingen effekt längre.

- Mot bakgrund av Järnrörsskandalen, tror du att du kommer rösta på SD nästa val? (Inte ifrågasätta)

- Som det ser ut idag så kommer jag det. Jag vet inte riktigt vad som ska ändra på det. Nu har jag inte hängt med i debatter och valprogrammen riktigt, men det jag hör, ser och snappar upp från att snacka med folk så finns det inget nytt på agendan. Jag umgås med alla typer av människor: Sverigedemokrater, kommunister och högerfolk, men det politiska snacket är tamt, som vanligt.